BESTUUR SWV VO DELFLANDEN

Datum:	12-05-2014
Behorend bij agendapunt:	2
Onderwerp:	Protocol medisch handelen en handreiking voor besturen

Korte inhoud:
In het referentiekader passend onderwijs staat vastgelegd dat een protocol voor medisch handelen op de scholen onder de basisondersteuning van de school valt.
Dit is geen nieuwe activiteit voorscholen, maar met de invoering van passend onderwijs kan het wel voorkomen dat op scholen gevraagd wordt om meer medische handelingen te verrichten.

Schoolbesturen kunnen op grond daarvan vragen hebben:
Onder welke voorwaarden mogen docenten medische handelingen verrichten? Zijn docenten daartoe verplicht? Hoe regelen we dat en op welke manier moeten we dat in een protocol vastleggen? Hoe zit het met de aansprakelijkheid?

De VO-raad heeft een handreiking opgesteld voor schoolbesturen en scholen, waarin de belangrijkste vragen worden beantwoord. Op basis hiervan kunnen de schoolbesturen bepalen hoe zij hiermee, in het kader van passend onderwijs, willen omgaan. **De handreiking is als bijlage aan dit document toegevoegd.**

In de directiekring van 13 maart 2014 is het onderwerp medisch handelen en medicijnverstrekking in het voortgezet onderwijs besproken.
De directiekring heeft, op basis van de bespreking, de onderstaande adviezen geformuleerd, voor het bestuur van het SWV VO Delflanden:

1. **Maak voor de reguliere scholen van voortgezet onderwijs binnen Delflanden gebruik van één gezamenlijk protocol medisch handelen en medicijnverstrekking.**

2. **Neem het model protocol medisch handelen van de VO-Raad als uitgangspunt (zie http://www.passendonderwijs.nl/toolkit/handreiking-medisch-handelen/ en geeft de directiekring de opdracht om dit aan te passen voor het eigen samenwerkingsverband.**

3. **Laat BIG-geregistreerde handelingen niet uitvoeren door reguliere docenten/onbevoegd personeel, maar maak daarvoor afspraken met de schoolarts of met een andere deskundige.**

Gevraagd besluit:

Kunnen de schoolbesturen instemmen met :

1. Eén gemeenschappelijk protocol medisch handelen en medicijnverstrekking binnen de reguliere scholen van VO in Delflanden, waarbij het model vanuit de VO-raad als leidraad wordt gebruikt.

2. BIG-geregistreerde handelen worden niet uitgevoerd door reguliere docenten, maar door bevoegd deskundigen, waar door de school afspraken mee zijn gemaakt en die zijn vastgelegd binnen het protocol.

Opmerkingen: Deadline: Financiële consequenties: Personele consequenties: Publicitaire consequenties:	

Steunpunt Passend Onderwijs VO

VO RAAD

Handreiking

Medisch handelen en medicijnverstrekking in het Voortgezet Onderwijs

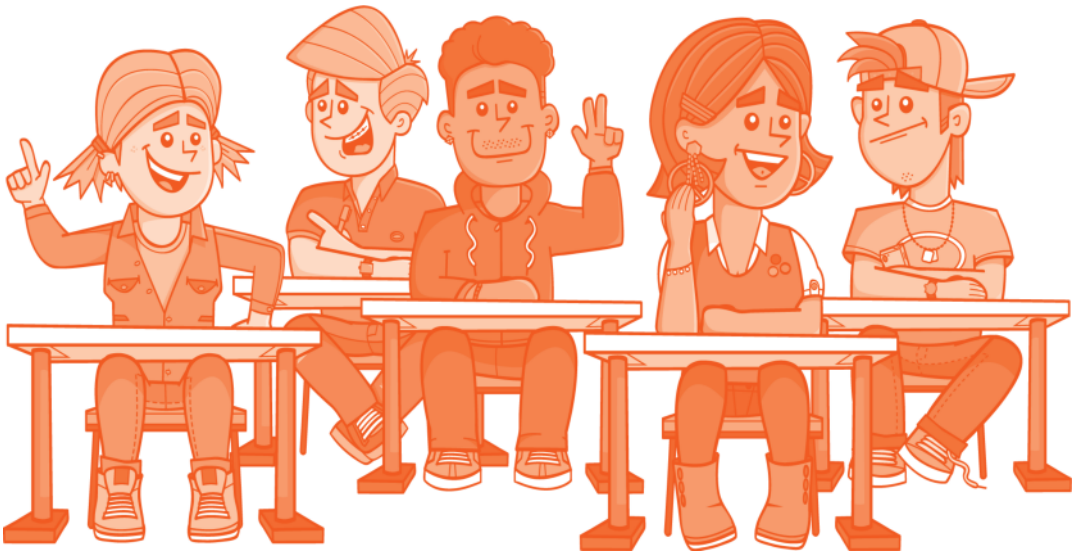

Met dank aan

PLATFORM samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs

CNV Onderwijs

PO RAAD

Steunpunt Passend Onderwijs VO | VO RAAD

Handreiking medisch handelen en medicijnverstrekking in het VO

Soms zal een school worden gevraagd om voorbehouden medische handelingen binnen de school te verrichten. Dat gebeurt nu al. Met de invoering van passend onderwijs kúnnen meer scholen hiermee te maken krijgen. Besturen en scholen hebben daar vragen over. Onder welke voorwaarden mogen leerkrachten medische handelingen verrichten? Zijn ze daartoe verplicht? Hoe regelen we dat zorgvuldig en welke protocollen moeten we dan vastleggen? Hoe zit het met aansprakelijkheid? Deze handreiking van het Steunpunt Passend Onderwijs gaat in op enkele van de meest gestelde vragen. Daarnaast worden veel relevante thema's behandeld in de publicatie van VOION 'VO-signaal medicijnverstrekking en medisch handelen'. De handreiking kan gebruikt worden door schoolbesturen, scholen en het samenwerkingsverband om te bepalen hoe zij hier in het kader van passend onderwijs mee om willen gaan. In eerste instantie is dat een bestuursverantwoordelijkheid.

Meest gestelde vragen
Over het algemeen kan men een drietal verschillende situaties onderscheiden, als het gaat over medische handelingen :

- Een kind wordt ziek op school;
- Ouders/verzorgers vragen om het verstrekken van medicijnen aan de leerling op school;
- Ten behoeve van een leerling zijn medische handelingen nodig in het kader van de wet-BIG (Beroepen Individuele Gezondheidszorg). Denk aan sondevoeding, het toedienen van een injectie of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje.

Als schoolbesturen, scholen en leraren vragen hebben over medische handelingen, doelen zij meestal op handelingen die vallen onder de laatste categorie. Hieronder worden de antwoorden op de meest gestelde vragen hieromtrent op een rij gezet.

Vraag: Zijn leraren bevoegd om voorbehouden medische handelingen (vallend onder de wet BIG) te verrichten?

Antwoord: **Nee.**
Leraren zijn enkel bevoegd om voorbehouden medische handelingen te verrichten als zij hiertoe bekwaam worden geacht door de zelfstandig bevoegde arts. Deze arts moet dan ook de leraar hebben geïnstrueerd. Artikel 35 Wet BIG geeft hiertoe de mogelijkheid. Het is van belang om van de arts een schriftelijk ondertekende bekwaamheidsverklaring en een ingevulde instructie te vragen.

Vraag: Mag een leerkracht worden verplicht om medische handelingen te verrichten?

Antwoord: **Nee.**
Het schoolbestuur/de schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een voorbehouden medische (BIG) handeling. Voor de individuele leraar geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Dit is conform het arbeidsrecht.
Een school en/of leraar kan dus niet verplicht worden gesteld om medische handelingen in het kader van de wet-BIG te verrichten. Er zijn toepasselijke protocollen beschikbaar voor de te onderscheiden situaties die kunnen ontstaan binnen passend onderwijs:

- Voor de situatie dat een bestuur/school ervoor kiest om wel zelf medische handelingen uit te voeren;
- Voor de situatie dat een bestuur/school ervoor kiest om geen medische handelingen uit te voeren, maar wel de ruimte hiervoor ter beschikking stelt waarin derden dit kunnen doen (ouders zelf, een verpleegkundige of doktersassistent bijvoorbeeld).

Het advies van het Steunpunt Passend Onderwijs VO aan schoolbesturen is om reguliere docenten geen medische handelingen te laten verrichten. Het is daarom aan te bevelen dat scholen een bedrijfsarts/schoolarts hebben of nauwe contacten hebben met een arts om in uitzonderlijke gevallen om assistentie te kunnen vragen. Daarnaast is het noodzakelijk om genoeg personeel in dienst te hebben met een EHBO-diploma. Een EHBO'er is vaak wel in staat om kleine medische handelingen te verrichten en zal door een arts mogelijk ook bevoegd verklaard kunnen worden. Daarnaast is het raadzaam om het verrichten van de medische handelingen zoveel mogelijk door dezelfde persoon te laten doen. Leerlingen weten dan enerzijds naar wie zij toe moeten, anderzijds wordt deze persoon zelf ook bekwamer door het herhaaldelijk uitvoeren van vergelijkbare handelingen. De wet BIG en bovenstaande zijn niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

Vraag: hoe zit het met de aansprakelijkheid? Wie is verantwoordelijk als het fout gaat?

Antwoord: **de werkgever is civielrechtelijk aansprakelijk en de werknemer kan in ernstige gevallen strafrechtelijk aansprakelijk zijn.**
Voor werkzaamheden die in het kader van een dienstbetrekking worden verricht heeft artikel 6:170 Burgerlijk Wetboek een speciale aansprakelijkheidsregeling vastgelegd. De werkgever is aansprakelijk voor schade, aangericht door een fout van een ondergeschikte. De werknemer kan zelf civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld, maar kan dus die aansprakelijkheid doorschuiven naar de werkgever.

Hooguit kan de werknemer strafrechtelijk aansprakelijk zijn, maar dat is alleen aan de orde als de werknemer bijvoorbeeld niet bevoegd was om de medische handeling te verrichten (zie vraag 1) of ernstig nalatig is geweest bij het verrichten van de medische handeling (bijvoorbeeld verkeerde medicijnen, of een veel te hoge dosis heeft gegeven), waardoor de leerling ernstige gezondheidsschade is berokkend. Het is van groot belang dat de school ouders een toestemmingsformulier voor het toedienen van kleine medicatie (zoals paracetamol) te laten tekenen, en bij leerlingen met speciale medische behoeften het toestemmingsformulier voor medisch handelen. Deze formulieren zijn te vinden in de bijlagen van het voorbeeldprotocol medisch handelen en medicijnverstrekking. Het toedienen van paracetamol kan niet altijd de oplossing zijn als een leerling hoofd-of buikpijn heeft. Raadpleeg als school dan ook altijd eerst een arts voordat er overgegaan wordt tot medisch handelen. Ga niet zelf diagnoses stellen. Daarnaast is het zo dat voor het verrichten van medische handelingen bij leerlingen van 12 tot 16 jaar toestemming van de ouders nodig is. Leerlingen vanaf 16 jaar mogen hier zelf toestemming voor geven, maar zijn vaak zelf ook in staat om handelingen te verrichten.

Model-protocol: 'medicijnverstrekking en medisch handelen in het VO'

Het Steunpunt Passend Onderwijs VO stelt via haar website een model-protocol ter beschikking.

Dit model-protocol is in Word opgeleverd en dient nog aangepast te worden aan de eigen situatie. Scholen kunnen naar eigen inzicht ervoor kiezen het protocol aan te scherpen en keuzes te maken met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor het wel of niet verrichten van medische handelingen en het verstrekken van medicijnen door personeel.

Het gekozen model dient altijd door het bevoegd gezag te worden vastgesteld en verder verspreid onder het personeel. Het bestuur wordt aangeraden vóór het vaststellen van dit protocol altijd contact op te nemen met de verzekeraar van het schoolbestuur en de scholen. Indien men op medisch vlak verder advies wenst, kan het bestuur contact opnemen met de plaatselijke GGD en/of REC cluster 3.